

DH input til forenkling af merudgiftsreglerne på børne- og voksenområdet

DH oplever væsentlige problemer med reglerne og sagsbehandlingen af merudgiftsydelser på både børne- og voksenområdet. Ofte giver sagsbehandlingen anledning til frustration og svært samarbejde mellem sagsbehandler og ydelsesansøger. Samtidig oplever DH, at de uens regler på tværs af aldersgrupper og en indskrænkning af personkredsen i praksis forringer vilkårene for at få merudgiftsydelser og komplicerer sagsbehandlingen. Endvidere er administrationen af området omkostningstungt, som det fremgår af KORA's undersøgelse af området fra 2016: <https://www.vive.dk/da/udgivelser/offentlige-merudgifter-ved-rygning-8804/> På den baggrund foreslår DH en række konkrete forenklinger af merudgiftsreglerne.

Problemerne består i:

- Der er store forskelle i sagsbehandlingsens tolkning af reglerne på tværs af kommuner og på tværs af sagsbehandlere. Sagsbehandlernes information og vejledning opleves ofte mangelfuld og uklar.
- Det kræver mange ressourcer at søge dækning af merudgifter. Det kræver dokumentation, opgørelser og beregninger, hvilket kan give anledning til lange forløb. Derfor klarer ressourcestærke personer med handicap og pårørende bedst dialogen med sagsbehandleren, evt. med hjælp fra en handicaporganisation.
- Det kræver tilsvarende en del ressourcer for kommunen - svær at administrere reglerne. Nogle kommuner ansætter jurister til opgaven.
- Afregningsmodellerne er forskellige på børne- og voksenområdet. Det er uklart hvilket hensyn, der ligger til grund herfor.
- Personer i folkepensionsalderen er ikke dækket af personkredsen på trods af, at deres behov ikke forsvinder idet, de når folkepensionsalderen. Udgifterne dækkes sjældent på anden vis.
- Personkredsen er blevet indskrænket via en praksisændring (jf. Ankestyrelsens principmeddelelse: 84-19)
- Den nedre bagatelgrænsen er problematisk, da mange i forvejen har en stram økonomi.
- Opfølgningen hvert år opleves bøvlet for personer, hvor deres funktionsnedsættelse ikke er ændret betydeligt.
- Større engangsudgifter fordelt over 12 måneder refunderes pr. år. Det påfører større udlæg og opleves som en økonomisk belastning.
- Der kan først laves ny beregning efter et år. Det kan være dyrt at lægge ud for stigende udgifter.
- Personer med cøliaki, laktoseintolerans eller fødevarerallergi er ikke omfattet af personkredsen på trods af behov.

DH's forslag til forenkling af merudgiftsreglerne på børne- og voksenområdet

En forenkling af merudgiftsreglerne har til hensigt dels at understøtte en bedre og mere ensartet sagsbehandling, styrke tillid, samarbejde og tilfredshed samt minimere ressourcspild for både sagsbehandler og ansøger.

DH opfordrer til, at der udarbejdes **en model for delvis automatiseret model for udpegning af målgruppe og udmåling af merudgiftsydelser**. I den delvise automatisering er fokus på en generel, automatisk, gennemsigtig og ubureaukratisk tildeling af kompensation. Den delvise automatisering består af en grundlæggende automatisering af tildeling af ydelser ud fra en ydelsestrappe med afsæt i en målgruppeinddeling kombineret med en mulighed for individuel ansøgning om merudgiftsydelse. Modellen vil som udgangspunkt forenkle sagsforløbet og imødekomme en generel, gennemsigtig ret til kompensation for personers funktionsnedsættelse.

Udpegning af målgrupper

Udpegning af målgrupper til modellen sker centralt og målrettes borgere med en langvarig funktionsnedsættelse af indgribende karakter i den daglige tilværelse. Udpegningen kan med fordel tage afsæt i det eksisterende kendskab til målgrupperne fx gennem en kombination af viden fra Ankestyrelsen, datatræk fra kommunerne samt det kendskab den visiterende kommune og sundhedsvæsenet i forvejen har til målgrupperne. Der kan fx være tale om borgere, der i forvejen modtager andre ydelser efter serviceloven eller handicapkompenserende ydelser på uddannelses- og/eller beskæftigelsesområdet kombineret borgere, der er blevet udredt i sundhedsvæsenet.

Det er væsentligt, at udpegningen af målgrupper sker på et vidensbaseret grundlag og ud fra så objektive kriterier som muligt med afsæt i en kombination af viden. Det er ligeledes væsentligt, at udpegningen tager højde for, at der er sket en indsnævring af personkredsen. Derfor skal udpegningen ikke blot tage afsæt i den eksisterende praksis i dag, men tage afsæt i borgernes reelle behov.

Handicaporganisationerne har solidt kendskab til borgernes specifikke behov og bør derfor inddrages i arbejdet med udpegning af målgrupper

Den automatiske udpegning af målgrupper bør kombineres med en mulighed for en individuel ansøgning om merudgiftsydelse for de, der ikke er en del af en automatisk målgruppe, ligesom det skal være muligt at søge om en anden ydelsesstørrelse, hvis man er en del af en automatisk målgruppe. Dette for at sikre, at automatiseringen er i tråd med servicelovens princip om en konkret og individuel vurdering. Som andre ydelser i serviceloven skal det være muligt at klage over afgørelsen på det ansøgte.

Udmåling af merudgiftsydelsen

Den automatiske udmåling af merudgiftsydelse bør tage afsæt i den automatiserede udpegning af målgrupper, så omfanget af funktionsnedsættelse modsvarer ydelsens størrelse. Ydelserne kan fx inddeles i trin med 500,- interval, så grundbeløbet i den automatiske model er 500,- pr. måned med næste trin 1000,- pr. måned mv. Højeste ydelse i den automatiske model er fx 3000,- pr. måned. Grundbeløbet på 500,- (laveste trin) dækker for merudgifter op til 500,- således, at bagatelgrænsen fjernes, og der dækkes for alle merudgifter.

I målgruppernes indplacering i forhold til ydelsestrinene skal der tages højde for, at modtagere af merudgiftsydelser i dag ofte har en lavindkomst. Derfor bør beregninger af merudgifter ikke tage afsæt i en sammenligning med et gennemsnitligt forbrug men i det reelle behov.

Handicaporganisationer bør ligeledes inddrages i målgruppernes indplacering under de konkrete ydelsestrin i modellen.

Borgere, der ikke er i målgruppe for den automatiserede model, og borgere, der mener at tilhøre et andet ydelsestrin, kan søge om et konkret ydelsestrin. Derudover er det muligt at søge om at få dækket merudgifter over 3000,- om måneden. Når der søges om en merudgiftsydelse, er der krav om at vedlægge dokumentation for behovet.

Supplerende grundlæggende forenklinger af merudgiftsreglerne

DH foreslår endvidere forenklinger af merudgiftsreglerne ud fra følgende principper:

- Reglerne på børne- og voksenområdet bør ensrettes. Det vil bidrage til at lette overgangen fra barn til voksen.
- Aldersgrænsen ved folkepensionsalderen bør ophæves.
- At der kun genvurderes for søgte merudgiftsydelser, når nye behov opstår – med henvisning til borgernes alm. oplysningspligt om væsentlige ændringer.
- Bagatelgrænsen bør fjernes, så man kompenseres for alle beløb, jf. ovenfor.

- Personer med fødevareallergi bør omfattes af personkredsen, herunder personer med cøliaki.

For så vidt der ikke gennemføres en automatiseret udmåling af merudgiftsydelsen, foreslår DH følgende forenklinger i supplement til ovenstående:

- Personkredsen bør tolkes mindre stramt.
- Der bør gennemføres en forenklet beregning for den laveste merudgiftssats, hvor det alene sandsynliggøres, at der er behov for en merudgiftsydelse. For at sikre borgernes retssikkerhed bør borgeren kunne bede om en samlet beregning.

Endvidere opfordrer DH til at merudgiftsydelsen ændrer betegnelse til kompensationsydelse, da det reelt er det, der er tale om.